

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Cs., R. & Z. Ügyvédi Iroda ... ügyintéző: dr. Csányi Gábor ügyvéd) által képviselt **D. Korlátolt Felelősségű Társaság "f.a."** ... felperesnek S. Ügyvédi Iroda ... által képviselt **S. Korlátolt Felelősségű Társaság** ... I.rendű és **F. K.** ... II.rendű alperes ellen a Salgótarjáni Városi Bíróságon 6.G.20.753/2008 számon jogosulatlan kifizetés visszafizetése iránt indult perében a Nógrád Megyei Bíróság 12.Gf. 20.708/2009/7. számú jogerős ítélete ellen a felperes 24. sorszámon előterjesztett felülvizsgálati kérelme folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Nógrád Megyei Bíróság 12.Gf.20.708/2009/7. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság 6.G.20.753/2008/20. számú ítéletét megváltoztatja és kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 2 000 000 (Kettőmillió) forintot és annak a 2007. május 31-től 2007. június 30-ig 15 %-os, 2007. július 1-től 2007. december 31-ig 14,75 %-os, 2008. január 1-től 2008. június 30-ig 15 %-os, 2008. július 1-től 2008. december 31-ig 15,5 %-os, 2009. január 1-től 2009. június 30-ig 17 %-os, 2009. július 1-től 2009. december 31-ig 16,5 %-os, 2010. január 1-től 2010. június 30-ig 13,25 %-os, továbbá 2010. július 1-től a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat hét százalékkal növelt összegű késedelmi kamatát.

Kötelezi a Legfelsőbb Bíróság az I.r. alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperes részére 126 000 (Egyszázhuszonhatezer) forint együttes első- és másodfokú perköltséget, továbbá 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi továbbá az I. rendű alperest, hogy az államnak- az illetékes adóhatóság külön felhívására - fizessen meg 360 000 (Háromszázhatvanezer) forint együttes első- és másodfokú, valamint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felperes felszámolását a Fejér Megyei Bíróság egy hitelező 2006. október 26-án benyújtott kérelme alapján rendelte el 2007. április 19-én közzétett végzésével az 1.Fpk.07-06-000605 számú eljárásban. A bíróság felszámolóként a P. C. Zrt-t jelölte ki.

A felszámoló 2007. április 21-én kelt levelében - melyet Fenyvesi Kornél II.r. alperes, mint a felperes ügyvezetője 2007. április 23-án átvett - részletesen előírta, hogy az ügyvezetőnek 15 napon belül milyen iratokat kell átadnia a részére. Egyben figyelmeztette az ügyvezetőt, hogy semmilyen intézkedést ne tegyen a felszámoló engedélye nélkül, s amennyiben haladéktalan intézkedésre van szükség, úgy annak megtételéhez akár telefonon, akár faxon, akár írásban engedélyt kell kérnie a felszámolótól.

Az ügyvezető az iratok átadása érdekében csak 2007. június 1-én jelent meg a felszámolónál, azonban a teljes iratanyagot nem adta át, az iratok átadására irányuló felhívásnak csak a felszámoló többszöri felszólítására és csak részben tett eleget.

A felperes és a S. Kft. I.r. alperes 2006. április 6-án vállalkozói szerződést kötöttek, melynek kapcsán előlegként a megbízó I.r. alperes 2 millió forintot adott át a felperesnek. A II.r. alperes a felszámolónak átadott iratokban a folyamatban lévő szerződések között az I.r. alperessel kötött szerződést nem jelölte meg és nem adta át, illetve a 2 millió forint pénzüsszeg is hiányzott - több, mint 30 millió forint pénzüsszeggel együtt - az adós felperes pénztárából.

Az átvett iratokból a felszámoló megállapította, hogy 2007. május 31-én a felperes nevében eljárva a II.r. alperes, valamint az I.r. alperes felvettek egy jegyzőkönyvet. Ebben rögzítették, hogy 2007. április 6-án vállalkozási szerződést kötöttek, de mivel a vállalkozótól a szerződés teljesítése a megállapodott határidőre nem várható, s ez a megrendelő érdekeit sérti, ezért közös megegyezéssel a szerződést felbontják és megszűntnek tekintik a jegyzőkönyv felvételének napjával. „A szerződés felbontásból származóan a megrendelő által korábban folyósított előleget a vállalkozó készpénzben visszafizeti és erről a megfelelő számviteli bizonylatokat kiállítja.” A jegyzőkönyvet mind az I.r. alperes ügyvezetője, mind a felperes nevében eljáró II.r. alperes szabályszerűen aláírta és mind a ketten elhelyezték rajta cégük bélyegzőjének lenyomatát, a II.r. alperes azonban nem tüntette fel

a cég nevénél az „fa” jelzést. Ugyanekkor készítettek egy számlát is, melyen szerepel a felperes bélyegzője („fa” jelzés nélkül) és a 2 millió forint visszautalásának a jogcímeként „előleg meghiusulás jegyzőkönyv szerint” megjelölés. A jegyzőkönyvhöz csatolták az I.r. alperes befizetési pénztárbizonylatát, mely szerint 2007. május 31-én a felperestől került befizetésre az I.r. alperes pénztárába 2 millió forint készpénzben.

A felszámoló a felperes nevében keresetet nyújtott be az I.r. alperessel szemben, majd a keresetét kiterjesztette a II.r. alperesre is.

Kérte az I.r. alperes kötelezését arra, hogy jogosulatlan kifizetés címén fizesse vissza a felperesnek a tőle felvett 2 millió forintot, valamint fizesse meg annak 2007. május 31-től számított, a Ptk.301/A.§-a szerinti késedelmi kamatát, a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 34.§ (1) és (2) bekezdése, 38.§ (3) bekezdése, 57.§ (1) bekezdése és a Ptk. 361.§ (1) bekezdése alapján.

Abban az esetben, ha az elsődleges kereseti kérelmének a bíróság nem ad helyt, úgy másodlagosan kérte kötelezni a II.r. alperest a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (Gt.) 30. § (2) bekezdése, a Ptk.339.§ (1) bekezdése és a Cstv. 34.§ (1) és (2) bekezdése alapján a jogosulatlanul kifizetett 2 millió forint és ennek 2007. május 31-től számított törvényes mértékű késedelmi kamata, valamint a perköltség megfizetésére.

Álláspontja szerint a keresetleveléhez csatolt 2007. május 31-i jegyzőkönyv és az annak alapján kiállított számla, valamint bevételi pénztárbizonylat egyértelműen igazolják, hogy a II.r. alperes a felszámolás kezdő időpontja után fizette ki a felperes vagyonából a 2 millió forintot az I.r. alperesnek, ugyanakkor tudott a felszámolás megindulásáról és arról, hogy nincs joga az adós vagyonával kapcsolatos jognyilatkozat tételére, az azzal való rendelkezésre.

Az I.r. alperes kérte a kereset elutasítását.

Előadta, hogy nem vitásan a felek között létrejött a szerződés, de annak megkötését követő néhány napon belül jelezte a II.r. alperes, hogy a felperes nem tudja teljesíteni a vállalt feladatot és kezdeményezte a szerződés felbontását. Erről 2007. április 12-én - tehát még a felszámolás megindulása előtt - megállapodtak, s akkor visszakapta a 2 millió forintot is. Technikai okok miatt azonban nem került lekönyvelésre a szerződés megszüntetése, ezért készült a 2007. május 31-i jegyzőkönyv és a kapcsolódó könyvelési iratok. Csatolt egy 2007. április 12-ére keltezett „Átvételi elismervény” megnevezésű iratot, amelyen az I.r. alperes ügyvezetője igazolta, hogy a II.r. alperes, mint a felperes képviselője az AJ7E-I013539-es sorszámú előlegszámlán szereplő, az I.r. alperes által kifizetett előleget visszafizette. Kijelentette, hogy a

vállalkozási szerződést semmisnek tekinti és a feleknek további követelése a szerződéssel kapcsolatban nincs.

Az Átvételi elismervényt aláírta az I.r. alperes ügyvezetője és a II.r. alperes - egyikük sem használta a cég bélyegzőjét - valamint aláírta két magánszemély - F. F. és F. M. - tanúként.

A II.r. alperes is kérte a kereset elutasítását. Állította, hogy a pénz visszafizetésére még 2007. április 12-én került sor. Hivatkozott arra, hogy a felszámoló feljelentése alapján ellene indult büntető eljárásban - melyben a Székesfehérvári Városi Ügyészség B.7975/2007/4. számú nyomozást megszüntető határozatában megrovásban részesítették - olyan adatokat nem lehetett beszerezni, melyek a csődbüntett körében előterjesztett védekezését cáfolnák. Nem vitatta, hogy voltak a számviteli renddel kapcsolatos hiányosságai, de álláspontja szerint mivel a csődbüntett miatt a büntetőeljárást nem indították meg, ezért a kereseti kérelem is alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Megállapítása szerint mind az I.r. alperes ügyvezetője, mind a II.r. alperes egybehangzóan állították, hogy 2007. április 12-én bontották fel a szerződést és ezt az Átvételi elismervényt aláíró tanúk is bizonyították. A felperes nem tudta a magánokirat tartalmát kétségessé tenni. Ezt az álláspontot megerősíti az a tény is, hogy "a nyomozási eljárás során egy perben nem szereplő magánszemély vonatkozásában ugyancsak történt a felperesi cég részéről pénz visszafizetése a bizonylatok alapján, ennek ellenére a nyomozóhatóság a felperesi cég volt ügyvezetőjével szemben csődbüntettet nem állapított meg, kizárólag számviteli fegyelem megsértése miatt marasztalták el." Ebből az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy ha a II.r. alperes nem valósított meg bűncselekményt, akkor nincs visszafizetési kötelezettsége sem, és ugyanez igaz az I.r. alperesre is.

A felperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és kötelezte a felperest, hogy az I.r. alperesnek fizessen meg 30.000 forint perköltséget, illetve az államnak külön felhívásra 120.000 forint másodfokú eljárási illetéket. Megállapította, hogy a felperes nem tudott bizonyítani olyan tényt, körülményt, amely a 2007. április 12-i magánokirat tartalmát megkérdőjelezné, erre tekintettel a fellebbezést megalapozatlannak találta, s az elsőfokú bíróság ítéletét annak helyes indokaira utalással helybenhagyta.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését

és új határozat hozatalát - tartalmilag a kereseti kérelmének való helytadást -, valamint az alperesek perköltségben történő marasztalását. Álláspontja szerint a jogerős ítélet a Cstv. 34.§ (1)-(2) bekezdésébe, a 38.§ (3) bekezdésébe és az 57.§ (1) bekezdésébe ütközik, ezért jogszabálysértő.

A jogerős ítélet helytelenül foglalt állást akkor, amikor a bizonyítást a felperesre terhelte az Átvételi elismervény tekintetében. A felperes becsatolta a 2007. május 31-én kelt jegyzőkönyvet, valamint a hozzá kapcsolódó számlát és bevételi pénztárbizonylatot, amelyeket az alperesek sem vitattak. Ennek következtében azonban a bizonyítási teher megfordult, s az alpereseket terhelte annak a minden kétséget kizáró bizonyítása, hogy a kifizetésre mindezen okiratok ellenére mégis 2007. április 12-én került sor.

A 2007. április 12-i Átvételi elismervény az eljárás adatai alapján hiteltelen, teljesen életszerűtlenek az Átvételi elismervény keletkezésének körülményeivel kapcsolatos alperesi előadások.

Miután a felperes rendelkezésére álló dokumentumokkal kapcsolatban az alpereseknek nem sikerült bizonyítaniuk ellentétes tényeket, ezért megállapítható, hogy a II.r. alperes a felperes vagyonával a felszámolás megindulása után rendelkezett. Álláspontja szerint a büntető eljárás eredményének nincs jelentősége a folyamatban levő perben.

Az I.r. alperes nyújtott be felülvizsgálati ellenkérelmet, melyben kérte a jogerős ítélet hatályában való fenntartását és a felperes perköltség megfizetésére való kötelezését.

Fenntartotta állítását, mely szerint 2007. április 12-én, még a felszámolás megindulása előtt történt a megállapodás és a pénz kifizetése, s ekkor a II.r. alperes még teljes joggal rendelkezhetett az adós vagyonáról.

Álláspontja szerint a felperesnek kellett volna bizonyítania azt, hogy az Átvételi elismervény nem akkor készült, amikor azt a felek állították.

A II.r. alperes nem nyújtott be felülvizsgálati ellenkérelmet.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján és megállapította, hogy az jogszabálysértő.

A felülvizsgálati kérelem alapján a Legfelsőbb Bíróság által eldöntendő jogkérdés az volt, hogy a bíróság a jogerős ítéletben helyesen alkalmazta-e a bizonyítási teher szabályát, a bizonyítékokat okszerűen mérlegelte-e, illetve kit terhelnek a bizonyítatlanság jogkövetkezményei.

A Pp. 164.§ (1) bekezdése alapján a per eldöntéséhez szükséges tényeket annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el.

A Pp. 206. § (3) bekezdése értelmében a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak az egybevetése alapján állapítja meg, a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli és meggyőződése szerint bírálja el.

A felperes állításának bizonyítékaként a keresetleveléhez csatolta a 2007. május 31-én kelt szabályosan aláírt jegyzőkönyvet, az ennek alapján kitöltött számlát és a bevételi pénztárbizonylatot. A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint a felperes ezzel a rá háruló bizonyítási tehernek eleget tett.

Az alperesek sem vitatták a 2007. május 31-én kelt iratok keletkezését. Ezek az iratok önmagukban azt bizonyítják, hogy 2007. május 31-én - a felszámolás megindulása után - a felperes ügyvezetője - a II.r. alperes - a felperes képviselőjeként eljárva úgy állapodott meg az I.r. alperessel, hogy nem közölte vele a felperesi társaság ellen megindult felszámolás tényét, saját képviselői minőségének hiányát. Ez a jegyzőkönyv kifejezetten rögzíti, hogy "a felek közös megegyezéssel a szerződést a mai nappal felbontják és megszűntnek tekintik", azaz csak 2007. május 31-vel bontották fel a szerződést. Másrészt a jegyzőkönyv rögzíti azt is, hogy "a megrendelő által korábban folyósított előleget a vállalkozó készpénzben visszafizeti és erről a megfelelő számviteli bizonylatot kiállítja" - azaz utalás sem történt arra, hogy a vállalkozó felperes az előleget korábban már visszafizette volna. Emellett - a jegyzőkönyvben foglaltaknak megfelelően - az I.r. alperes 2007. május 31-én befizetési pénztárbizonylatot is kiállított (2 példányban) arról, hogy a 2 millió forint előleg visszafizetése készpénzben azon a napon történt meg. Ugyanezt tanúsítja a befizetési pénztárbizonylatban hivatkozott, és a felperes nevében a II.r. alperes által kiállított számla (UC 534329) tartalma, melyen a felperes teljesítésének időpontjaként a számla kelteként és a fizetés időpontjaként egyaránt 2007. május 31-e került feltüntetésre.

Az alperesek nem vitatták, hogy a 2007. május 31-i keltezéssel ellátott iratok a keltezésük napján születtek, csak arra hivatkoztak, hogy ezek egy korábbi, a felszámolás kezdő időpontja előtti gazdasági esemény könyvelhetősége érdekében készültek, s a korábbi gazdasági esemény bizonyítására csatolták be az Átvételi elismervényt.

A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint azonban az alpereseknek ez az állítása való tényként nem fogadható el. A bíróság jogerős ítéletében a bizonyítékok mérlegelése során figyelmen kívül hagyta, hogy ha valóban megtörtént volna 2007. április 12-én a szerződés megszüntetése és a pénzösszeget valóban akkor adta volna vissza a

felperes nevében a II.r. alperes, akkor a 2007. május 31-i jegyzőkönyvben erre kellett volna hivatkozniuk az azt készítő feleknek. Ezt indokolta az a körülmény, hogy ekkor már a felperes ügyvezetője, a II.r. alperes tisztában volt a felszámolás megindulásával, számára a felszámoló már elküldte a felszólítását, amelyben kifejezetten felhívta a figyelmét arra, hogy az adós nevében ne tegyen jognyilatkozatokat. Egy korábban megtörtént esemény könyveléstechnikailag elfogadhatóvá tételéhez mindenképpen szükség lett volna arra, hogy abban hivatkozzanak a felszámolás kezdő időpontja előtti időpontban történt eseményekre. Ezzel szemben a jegyzőkönyvben nincs semmilyen utalás a korábbi megállapodásra és pénzkifizetésre, és a számlát is 2007. május 31-re állította ki a felperes, valamint az I.r. alperesnél a bevételezés is ezen a napon történt.

Az I.r. alperes ügyvezetője és a II.r. alperes által egyezően tett állítás önmagában azért sem fogadható el bizonyítékként, mert érdekükben állt a felperes keresetének az elutasítása. A 2007. április 12-i keltezéssel kiállított "Átvételi elismervény"-t tanúként aláíró F. M. a bíróság által történt meghallgatása során nem emlékezett sem az általa aláírt irat tartalmára, kiállításának időpontjára, sem az akkor átadott pénzösszegre, holott állítása szerint az iratot aláírás előtt elolvasta és jelen volt a pénzösszeg átadásánál is (6.G.20.753/2008/9. számú jegyzőkönyv 5. oldal utolsó bekezdés és 6. oldal (1)-(4) bekezdései). Ezek az ellentmondások a tanúvallomás hitelét kérdésessé teszik.

A másik aláírást hitelesítő tanú - F. K. - csak írásban tett nyilatkozatot egészségi állapotára hivatkozva. Az ő nyilatkozatának bizonyítékként történő értékelése egyrészt a közvetlenség elvét sérti, másrészt pedig ő a II.r. alperes édesanyja, s érdektelen tanúnak nem tekinthető.

Téves az a jogerős ítéleti álláspont, mely szerint a büntetőeljárás megszüntetése kizárja a visszafizetési kötelezettséget.

A Pp. 4. § (1) bekezdése szerint a bíróságot határozatának meghozatalában más hatóság döntése vagy a fegyelmi határozat, illetve az azokban megállapított tényállás nem köti.

A büntető eljárás bizonyítatlanság miatti megszüntetése nem jár azzal a jogkövetkezménnyel, hogy a polgári jog szabályai szerint a volt gyanúsított felelősségét ne lehetne megállapítani, a büntető eljárás megszüntetése nem bizonyítja az alperesek által előadottakat.

A fent kifejtettek alapján a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a 2007. május 31-én megszületett magánokirat valódiságát a felperes bizonyította, az alpereseknek az Átvételi elismervénnyel azonban nem sikerült kétséget kizáróan bizonyítaniuk, hogy a 2007. május 31-én született iratok nem a valóságos eseményeket rögzítették, hanem arra korábban került sor.

Ebből következően a felperes nevében a II.r. alperes jogellenesen teljesített az I.r. alperes részére a felszámolás kezdő időpontja után, mert a teljesítésre az adott időpontban és az adott módon a Cstv. 34.§ (1) és (2) bekezdése alapján már nem volt jogi lehetőség. (BH2007.342.) Az adós felszámolásának kezdő időpontjától kezdődően a jogosult csak a felszámolási eljárásban érvényesítheti az adóssal szembeni követelését (Cstv. 38.§ (3) bekezdés), és az adós tartozásait csak a Cstv. 57.§ (1) bekezdése szerinti sorrendben lehet kiegyenlíteni.

Mindezek alapján az I.r. alperes köteles a felperes részére a felperes felszámolás hatálya alá tartozó vagyonába visszafizetni a jogellenesen átvett 2 millió forintot és annak az átvétel időpontjától a kifizetésig számított, a Ptk. 301/A. §-ában meghatározott mértékű késedelmi kamatait.

A felperes a II.r. alperes marasztalását csak másodlagosan kérte abban az esetben, ha az I.r. alperessel szemben a keresetet a bíróság elutasítaná. Miután a Legfelsőbb Bíróság az elsődleges kereseti kérelemnek helyt adott, a II.r. alperessel szemben előterjesztett másodlagos kereseti kérelemről nem kellett döntenie.

Mindezek alapján a Legfelsőbb Bíróság a Pp.275.§ (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte a jogerős ítéletet és a felperes keresetének helytadva megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét.

Tekintettel arra, hogy az I.r. alperes pervesztes lett, a Pp.270.§ (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp.78.§ (1) bekezdése szerint kötelezte a perköltség viselésére, továbbá a felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt illetékek megfizetésére az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 59.§ (1) bekezdése alapján.

Budapest, 2010. augusztus 31.

.Török Judit sk. a tanács elnöke, Dr.Csóke Andrea sk. előadó bíró,
Dr.Pethőné dr.Kovács Ágnes sk. bíró